

Amenzi pentru încălcarea dreptului concurenței

Care este scopul amenzilor?

În materie de încălcări ale dreptului concurenței, Comisia practică o politică preventivă. Prin urmare, Comisia emite orientări detaliate cu privire la modul în care trebuie respectate prevederile legale. În cazul în care societățile încalcă legea, se pot impune amenzi. Acestea au, la rândul lor, un scop preventiv, în cele din urmă, și, prin urmare, îndeplinesc două obiective: pedepsirea și descurajarea. Încălcarea normelor de concurență este profitabilă dacă nu este pedepsită – din această cauză societățile încalcă legea. În cazul cartelurilor, de exemplu, OCDE a analizat o serie de cartele, estimând creșterea mediană a prețurilor între 15 și 20%, cu un nivel maxim de peste 50%ⁱ. Dacă un cartel durează mai mulți ani, societățile implicate beneficiază de aceste prețuri mai mari pentru fiecare an de existență a cartelului. Amenda trebuie să ia în considerare acest aspect dacă se dorește atingerea obiectivului de prevenire pentru întreg sectorul vizat.

Politica Comisiei în materie de amenzi se bazează pe următoarele principii: unele încălcări antrenează mai multe prejudicii pentru economie decât altele, încălcările care afectează vânzări cu valoare ridicată antrenează prejudicii mai mari decât cele care afectează vânzări cu valoare redusă și încălcările de lungă durată antrenează prejudicii mai mari decât cele de scurtă durată.

Cum se stabilesc amenzile?

Procent din valoarea vânzărilor relevante - Punctul de plecare pentru stabilirea amenzilor este un procent din vânzările anuale ale societății corespunzătoare produsului vizat de încălcare. Vânzările relevante sunt, de obicei, vânzările produselor vizate de încălcare în ultimul an complet al încălcăriiⁱⁱ. Procentul care se aplică valorii vânzărilor relevante ale societății poate fi de până la 30 %, în funcție de gravitatea încălcării, care, la rândul ei, depinde de o serie de factori, printre care natura încălcării (de exemplu, abuzul de poziție dominantă, fixarea prețurilor, împărțirea pieței), aria geografică și dacă

încălcarea a fost pusă în aplicare. Pentru cartele, procentajul relevant tinde să fie între 15 și 20 %.

Durată - Procentul din valoarea vânzărilor relevante este înmulțit cu numărul de ani și luni pe parcursul cărora a durat încălcarea. Aceasta înseamnă că amenda este legată de valoarea vânzărilor afectate pe durata încălcării, care este considerat, în general, a fi un bun indicator al prejudiciilor cauzate economiei în timp, prin încălcare. Prin urmare, se consideră că o încălcare care durează doi ani antrenează prejudicii de două ori mai importante față de o încălcare care durează numai un an.

Majorări și reduceri - Amenda poate fi majorată (de exemplu dacă societatea a recidivat) sau redusă (de exemplu, în cazul în care implicarea societății a fost limitată sau legislația ori autoritățile au încurajat încălcarea). În cazul cartelurilor, amenda este majorată *una tantum* cu o sumă echivalentă cu 15-25 % din valoarea vânzărilor dintr-un an, ca măsură suplimentară de descurajare, care vizează în principal cartelurile de scurtă durată și este menită să descurajeze formarea cartelurilor (așa-numita „taxă de intrare”).

Limită globală - Amenda este limitată la 10 % din cifra de afaceri anuală globală realizată de societate. Limita de 10 % se poate baza pe cifra de afaceri a grupului din care face parte societatea în cazul în care întreprinderea-mamă a respectivului grup a exercitat o influență decisivă asupra acțiunilor filialei în perioada de încălcare. Între sfârșitul încălcării și începutul investigației de către Comisie nu trebuie să treacă mai mult de cinci ani (termen de prescripție).

Reduceri ca urmare a aplicării politicii de clemență - Comisia încurajează societățile care sunt implicate într-un cartel să prezinte dovezi care să ajute Comisia să depisteze cartelurile și să își argumenteze acuzareaⁱⁱⁱ. Prima societate care furnizează suficiente probe în legătură cu un cartel, permițând astfel Comisiei să demareze anchetarea cazului, poate primi imunitate deplină în ceea ce privește amenda; celelalte companii pot primi reduceri de până la 50 % din cuantumul amenzii care ar urma să fie impusă^{iv}.

Reduceri în cazul încheierii unei tranzacții - În cazurile de cartel, Comisia oferă, de asemenea, o reducere de 10 % din cuantumul amenzii în cazul în care Comisia încheie o tranzacție cu societatea^v. Tranzacțiile reduc costurile administrative aferente deciziilor privind cartelurile, inclusiv cele aferente procedurii în fața Curții, și ajută Comisia să trateze într-un timp mai scurt cazurile de cartel, eliberând astfel resurse pentru noi investigații.

Imposibilitatea de a plăti

În circumstanțe excepționale^{vi}, Comisia poate reduce cuantumul amenzii în cazul în care societatea oferă dovezi obiective și suficient de clare că amenda este de natură să afecteze în mod serios viabilitatea economică a întreprinderii. Analiza ține seama, în detaliu, de diferiți factori specifici și vizează o abordare cât se poate de obiectivă și cuantificabilă, pentru a asigura tratamentul egal și a menține efectul disuasiv.

Care este temeiul juridic al amenzilor impuse de Comisie?

Articolele 101 și 102 din tratat (TFUE) interzic diverse practici anticoncurențiale. Articolul 103 conferă Consiliului European competența de a institui un sistem de aplicare a legii, inclusiv impunerea unor amenzi.

Pe baza articolului 103 din TFUE, Regulamentul 1/2003^{vii}, îi conferă Comisiei competența de a asigura respectarea acestor norme și de a aplica amenzi societăților în caz de încălcare a acestora. Regulamentul instituie principiul conform căruia amenda ar trebui să se bazeze pe gravitatea și pe durata încălcării și plafonează amenda maximă la 10 % din cifra de afaceri, după cum s-a menționat mai sus.

În fiecare decizie, Comisia explică modul în care a stabilit amenda. Chiar dacă nu este obligată să stabilească orientări generale, Comisia a oferit astfel de orientări în 1998^{viii} pentru ca politica sa în materie de amenzi să fie mai transparentă și ca acțiunile sale să fie mai justificabile. De-a lungul timpului, a devenit evident că aceste orientări au condus la impunerea de amenzi prea reduse pentru societățile mari, în special cele implicate în carteluri de durată, care vizau un volum mare de produse, precum și în caz de recidivă). Comisia a reevaluat abordarea sa în 2006, oferind orientări mai clare pentru societăți^{ix}.

Instanțele europene efectuează un control judiciar asupra tuturor aspectelor legate de deciziile Comisiei și au putere deplină în ceea ce privește modificarea amenzii impuse. Procentul de decizii ale Comisiei menținute în instanță este bun – în peste 90% din cazuri cuantumul amenzilor a fost confirmat după acțiunea în instanță.

De ce este nevoie de orientări?

Politica în materie de aplicare a amenzilor trebuie să acopere o gamă largă de circumstanțe factice diferite și este extrem de greu să se anticipeze toate aceste circumstanțe. Din acest motiv, Comisia menține posibilitatea de a modifica și de a actualiza orientările, dacă este necesar, iar orientările conțin dispoziții în care se prevede în mod expres posibilitatea de a deroga de la orientări, în anumite cazuri.

În prezent, numeroase autorități naționale de concurență urmează aceeași abordare, adoptând orientări privind stabilirea amenzilor care sunt, în general, conforme cu cele ale Comisiei Europene.

Pe scurt:

Amenda de bază	Procent din valoarea vânzărilor relevante (0-30 %) x durata (ani sau perioade mai mici de un an) + 15-25 % din valoarea vânzărilor relevante: descurajare suplimentară pentru carteluri
Majorată de	Factori agravanți de exemplu, rolul de lider al cartelului, recidivă sau obstrucționarea anchetei
Atenuată de	Factori atenuanți de exemplu, rol limitat sau conduită încurajată de legislație
Sub rezerva plafonului global	10% din cifra de afaceri (pentru fiecare încălcare)
Redusă în continuare eventual prin	Politica de clemență: 100 % pentru prima societate, până la 50 % pentru a doua, 20-30 % pentru a treia și până la 20 % pentru celelalte societăți
	Tranzacție: 10 %
	Reducerea în caz de incapacitate de plată

ⁱ <http://www.oecd.org/dataoecd/16/20/2081831.pdf>

ⁱⁱ În unele cazuri, de exemplu atunci când cifra de afaceri se modifică semnificativ, ultimul an complet al cartelului poate conduce la un rezultat înșelător; în acest caz, Comisia utilizează un alt an, mai tipic.

ⁱⁱⁱ Comunicarea privind politica de clemență ([JO C 298, 8.12.2006, p.17](#)).

^{iv} Pentru a beneficia de Comunicarea privind politica de clemență, societățile se pot adresa Comisiei fie direct, fie prin intermediul unui consilier juridic. Există numere de telefon speciale pe care societățile le pot folosi pentru a solicita asistență din partea unui funcționar al Comisiei (tel: +32 2 298.41.90 sau +32 2 298.41.91) și un număr de fax special (fax: +32 2 299.45.85).

^v Comunicarea privind desfășurarea procedurii de tranzacție (regulamentul: [JO L171, 1.7.2008, p.3-5](#); comunicarea: [JO C167, 2.7.2008, p.1-6](#)).

^{vi} Punctul 35 din orientări (2006).

^{vii} [JO L1, 4.1.2003, p.1-25](#). Regulamentul 1/2003 a înlocuit Regulamentul 17/1962, care conținea dispozițiile identice în materie de amenzi.
JO 13, 21.2.1962, p.204/62, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1216/1999, JO L 148, 15.6.1999, p. 5.

^{viii} Linii directoare privind metoda de stabilire a amenzilor ([JO C 9, 14.1.1998, p.3-5](#)).

^{ix} Orientări privind calcularea amenzilor ([JO C 210, 1.9.2006, p.25](#)).

Noiembrie 2011. Prezenta notă este furnizată numai cu titlu informativ și nu are caracter obligatoriu pentru Comisia Europeană. Aceasta nu aduce atingere orientărilor Comisiei privind amenzile .

Informații suplimentare

Comisia Europeană – Site-ul privind politica în domeniul concurenței

<http://ec.europa.eu/competition>